

Stoupající teploty budou mít významný dopad na vytiženost zdravotnické záchranné služby

28.5.2025 - | Masarykova univerzita

Navzdory výrazným dopadům na úmrtnost až dosud nebyla na území Evropy provedena žádná celostátní studie, která by se zabývala vlivem vysokých a nízkých teplot na zátěž zdravotnické záchranné služby (ZZS). To se rozhodli změnit výzkumníci z centra RECETOX Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity ve spolupráci se svými kolegy z ISGlobal Barcelona - The Institute for Global Health. Jejich studie potvrdila, že trend nárůstu teplot bude mít významný dopad na vytiženost zdravotnické záchranné služby.

„Vytvořili jsme epidemiologický model, který zahrnuje denní teploty a detailní denní data o výjezdech zdravotnické záchranné služby za celkem deset let ve všech 76 okresech České republiky a hlavním městě Praze. Na základě tohoto modelu jsme zjistili, že během dnů s vysokými a nízkými teplotami je významně zvýšené riziko výjezdu záchranné služby. Výjezdy jsou téměř dvakrát častější ve dnech s vysokými teplotami ve srovnání se dny s nízkými teplotami. Celkově je s neoptimálními teplotami v Česku spojeno více než 30 tisíc výjezdů záchranné zdravotnické služby ročně,“ říká hlavní autor studie Tomáš Janoš, environmentální epidemiolog, který se v centru RECETOX věnuje hodnocení zdravotních rizik v souvislosti s environmentálními faktory.

Z detailních, věkově specifických údajů, které poskytl Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS ČR) vyplývá, že nejzranitelnějšími skupinami populace během horkých dní jsou děti, adolescenti a mladí dospělí. Například riziko výjezdu ZZS k dospívajícímu pacientovi ve věku 10-19 let je během nejteplejších dní v roce až o 70 % vyšší než riziko ve dnech s optimální teplotou a o téměř 50 % vyšší než riziko výjezdu k pacientovi bez ohledu na věk. Ze všech výjezdů je pak téměř každý desátý výjezd k takovému dětskému pacientovi spojen s vysokými teplotami.

„U kojenců a malých dětí může hrát roli omezená schopnost termoregulace nebo vyšší riziko dehydratace, s rostoucím věkem směrem k dospívání a mladé dospělosti může být zvýšené riziko spojeno s behaviorálními faktory. Děti a dospívající mají tendenci trávit více času venku, což vede ke zvýšené expozici okolním teplotám,“ vysvětluje Tomáš Janoš.

Vlivu extrémních teplot na lidské zdraví se centrum RECETOX věnuje dlouhodobě. Z výzkumu úmrtnosti, který současné studii předcházela, vyplývá, že na přibližně deset úmrtí spojených s chladem připadá jedno úmrtí spojené s horkem. S ohledem na zvyšující se teploty se bude tento poměr během 21. století postupně měnit opačným směrem tak, že jakýkoli pokles v úmrtích spojených s chladem bude překonán nárůstem v úmrtích spojených s horkem, což bude ve výsledku znamenat čistý nárůst úmrtí.

„Jak ovlivní narůstající teploty během 21. století výjezdy zdravotnické záchranné služby, zůstává prozatím neprozkoumáno. Poměr, který však pozorujeme již nyní, je znepokojující a během tohoto století se dá pravděpodobně očekávat rapidní nárůst v počtech výjezdů záchranné služby spojených s horkem. To bude představovat výraznou zátěž pro příslušné složky v oblasti personální, ekonomické i materiální, což může v budoucnu potenciálně vést k výraznému prodloužení dojezdových časů nebo částečné nedostupnosti zdravotnické záchranné služby během nejteplejších dní v roce,“ uzavírá Tomáš Janoš.

<https://www.muni.cz/pro-media/tiskove-zpravy/stoupajici-teploty-budou-mit-vyznamny-dopad-na-vytizenost-zdravotnicke-zachranne-sluzby>